

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/
BM-II.059.1.49.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 7684 Pani Posłanki Iwony Marii Kozłowskiej w sprawie braku rozwiązań prawnych w zakresie zasiłku pogrzebowego dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami, pobierających świadczenie pielęgnacyjne, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Prawo do zasiłku pogrzebowego jako świadczenia o charakterze ubezpieczeniowym wynika z treści art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm., dalej jako „ustawa emerytalna”). Zgodnie z tym zapisem, zasiłek przysługuje w razie śmierci ubezpieczonego, osoby pobierającej emeryturę lub rentę oraz członków rodziny tych osób, a także osoby, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania.

Członkami rodziny, zgodnie z art. 77 ust. 2 ustawy emerytalnej, są: małżonek (wdowa i wdowiec); rodzice, ojczym i macocha; osoby przysposabiające dzieci własne; dzieci drugiego małżonka; dzieci przysposobione i umieszczone w rodzinie zastępczej; przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności inne dzieci niż wymienione powyżej; rodzeństwo; dziadkowie; wnuki; osoby, nad którymi została ustanowiona opieka prawna.

Krąg osób, których śmierć powoduje powstanie prawa do zasiłku pogrzebowego jest zatem szeroki. Ponadto, zasiłek pogrzebowy przysługuje również w razie śmierci ubezpieczonego po ustaniu ubezpieczenia, jeżeli śmierć nastąpiła w okresie pobierania zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub zasiłku macierzyńskiego.

Charakter zasiłku pogrzebowego jako świadczenia ubezpieczeniowego skutkuje tym, że jedną z osób, których śmierć powoduje powstanie prawa do tego świadczenia jest ubezpieczony. Taki status przysługuje tylko osobie fizycznej, która podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu. Obowiązek ubezpieczenia powstaje z mocy prawa albo na wniosek, przy czym rodzaj ubezpieczenia nie wpływa na prawo do świadczenia.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym uregulowano ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, z późn. zm.). Zgodnie z art. 6 ust. 2a tego aktu, za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, wójt, burmistrz lub prezydent miasta opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości odpowiednio:

- świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługujących na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych,
- zasiłku dla opiekuna przysługującego na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia

(składkowego i nieskładkowego) odpowiednio 20-letniego przez kobietę i 25-letniego przez mężczyznę.

Powyższe rozwiązanie dotyczące okresu opłacania składki zapewnia osobie, która pobiera świadczenia opiekuńcze, ubezpieczenia emerytalne i rentowe przez okres skorelowany z minimalnymi okresami uprawniającymi do najniższej emerytury. Emerytura przysługuje ubezpieczonemu po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat w przypadku mężczyzn. Po spełnieniu tego warunku osoba pobierająca świadczenia opiekuńcze, która nigdy nie była aktywna zawodowo, nabędzie prawo do emerytury w wysokości najniższej, gwarantowanej przez państwo.

Podkreślić trzeba, że wójt, burmistrz lub prezydent miasta nie opłaca składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, jeżeli podlega ona obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z innego tytułu na podstawie ustawy lub odrębnych przepisów.

W razie śmierci opiekuna pobierającego świadczenie pielęgnacyjne, który miał opłacane składki, mamy do czynienia z sytuacją śmierci ubezpieczonego, z tytułu której przysługuje zasiłek pogrzebowy. W razie ustania opłacania składek z przyczyn wskazanych wyżej, prawo do zasiłku pogrzebowego ma m.in. pełnoletnie dziecko, które pobiera rentę socjalną lub też inny członek rodziny z kręgu określonego w art. 77 ustawy emerytalnej.

Z kolei w przypadku śmierci osoby z niepełnosprawnością, na którą przysługiwało świadczenie pielęgnacyjne, jeżeli zgon nastąpił w okresie opłacania składek na świadczenie, opiekun będzie uprawniony do zasiłku pogrzebowego z tytułu śmierci członka rodziny. Jeśli natomiast śmierć osoby, na którą przysługiwało świadczenie nastąpi w okresie pobierania przez nią renty socjalnej, zasiłek pogrzebowy przysługuje - zgodnie z przepisami ustawy o rencie socjalnej - na zasadach i w wysokości określonych w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o ile zasiłek pogrzebowy lub świadczenie w wysokości zasiłku pogrzebowego nie przysługuje z innego tytułu. Jeśli osoba z niepełnosprawnością nie była ubezpieczona, prawo do zasiłku pogrzebowego będzie mieć jej opiekun, który miał opłacane składki. Jeśli opiekun nie miał opłacanych składek, prawo do zasiłku przysługuje innym członkom rodziny, określonym w art. 77 ustawy emerytalnej.

Śmierć osoby nieubezpieczonej, dodatkowo w rodzinie, w której żaden z jej członków nie ma prawa do zasiłku pogrzebowego, nie powoduje pozostawienia jej najbliższych bez jakiegokolwiek wsparcia z tytułu tego zdarzenia. Zgodnie z przepisami z zakresu pomocy społecznej, istnieje możliwość starania się o zasiłek celowy na pokrycie kosztów pogrzebu, a w ostateczności pochówku może dokonać też gmina, ponieważ należy to do jej zadań własnych.

Pragnę podkreślić, że procedowany jest obecnie projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów - UA5), który nie tylko przewiduje podwyższenie kwoty zasiłku pogrzebowego z 4000 zł do 7000 zł, ale również wprowadza uszczegółowienie przesłanek przyznawania zasiłku celowego przez gminy.

Obecnie zasiłek celowy jest przyznawany przez gminy w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a także w przypadku poniesienia strat w wyniku zdarzenia losowego oraz klęski żywiołowej i ekologicznej. W szczególności zasiłek celowy może być przeznaczony na sfinansowanie wyrobów medycznych, leczenia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Proponuje się poszerzenie oraz uszczegółowienie przesłanek przyznawania obecnie funkcjonującego zasiłku celowego z pomocy społecznej z tytułu zdarzenia, jakim jest pogrzeb. Zasiłek celowy będzie przyznawany:

- na pokrycie kosztów pogrzebu osobie, która pokrywa koszty pogrzebu, jeśli po osobie zmarłej nie przysługuje zasiłek pogrzebowy;
- w przypadku gdy osoba, która pokrywa koszty pogrzebu, jest uprawniona do zasiłku pogrzebowego i ponosi w związku z pogrzebem nadzwyczajne, trudne do przewidzenia, niemożliwe do pokrycia z kwoty zasiłku pogrzebowego, koszty.

Projekt ustawy uzyskał 30 stycznia 2025 r. pozytywną opinię Stałego Komitetu Rady Ministrów.

Po wejściu w życie projektowanych przepisów, bliscy osoby, po której nie przysługuje zasiłek pogrzebowy, nie będą pozbawieni wsparcia ze środków publicznych i będą zyskują uprawnienia do zasiłku służącego pokryciu kosztów jej pogrzebu.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/